

Genel cerrahi uzmanlık eğitime farklı bir bakış

A different look at the specialist education of general surgery

Semih Baskan¹, Atıl Çakmak¹, Ertuğrul Göksoy², Osman Abbasoğlu³, Ayşe Esra Çelebi³, Bahadır Güllüoğlu⁴, Atilla Halil Elhan⁵, Osman Yüksel⁶, Emre Balık⁷, L. Semiha Şen⁴, Özgür Fırat⁸, Aras Emre Canda⁹, Hikmet Aktaş¹⁰

Amaç: Son yıllarda Genel Cerrahi Uzmanlık Eğitimi'ne ilginin azaldığı veya ilk sıralarda tercih edilmediği şeklinde ortaya çıkan bir görüşün gerçek boyutunu saptamak amacıyla bir çalışma planladık.

Yöntem: Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa'daki 9 Devlet Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dallarında uzmanlık eğitimi yapan 202 asistana bir anket uyguladık. Bu anketimizde halen eğitim gören asistanların hangi Tıp Fakültesi'nden mezun oldukları, Tıpta Uzmanlık Sınavına kaç kez girdikleri, hangi sınavda başarılı oldukları, Genel Cerrahi uzmanlık alanını hangi sırada tercih ettikleri ve kazandıkları soruldu.

Bulgular: Genel Cerrahi uzmanlık alanını 1. sırada, 202 asistanın ancak 40'ı (%19,8) tercih etmiştir. İlk girdikleri Tıpta Uzmanlık Sınavı'nda başarılı olanlar arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı'nı tercih edenlerin %44,4 ile 1. sırada yer aldığı izlenmiştir. Genel cerrahi ilk sırada tercih edenlerin analizi yapıldığında %37,5 ile Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı ilk sırada yer almaktadır. Genel cerrahi ilk 3 sırada tercih edenlerin sonuçları incelendiğinde Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı %64,3 ile 1. sırada yer almaktadır. ÖSYM-Tıpta Uzmanlık Sınavı 2009 Nisan Dönemi tüm uzmanlık alanlarının tavan puan sıralamasında 25 uzmanlık alanı içerisinde Genel Cerrahi 24. sırada yer almaktadır.

Sonuç: Sonuç olarak uzmanlığa giriş sınavında tercih sırasında Genel Cerrahi'nin son sıralarda yer aldığı bu sonuçlarda da çarpıcı bir şekilde ortaya koyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Genel cerrahi, uzmanlık, tercih

GİRİŞ

Özellikle son yıllarda Genel Cerrahi Uzmanlık Eğitimi'ne ilginin azaldığı veya ilk sıralarda tercih edilmediği şeklinde bir kanaat ortaya çıkmıştır. Bunun gerçek boyutunu saptamak üzere bir çalışma planladık.

YÖNTEM

Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa'daki 9 Devlet Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dallarında uzmanlık eğitimi yapan tüm asistanlara bir anket uyguladık. Bu anketimizde halen eğitim gören asistanların hangi Tıp Fakültesi'nden mezun oldukları, Tıpta Uzmanlık Sınavına (TUS) kaç kez girdikleri, hangi sınavda başarılı oldukları, Genel Cerrahi uzmanlık alanını hangi sırada tercih ettikleri ve kazandıkları soruldu.

BULGULAR

Dokuz Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı'nda halen eğitim gören toplam 202 asistanın tümü anketimizi yanıtladı.

Tablo 1'de görüleceği üzere bu 9 Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı içerisinde en fazla asistana İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'nin sahip olduğu (%22,3), en az sayıda asistanın ise Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'da eğitim aldığı (%4,0) anlaşılmaktadır.

Tablo 2'deki sonuçları değerlendirdiğimizde, ilk girdikleri TUS'ta başarılı olanlar arasında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Anabilim Dalı'nı tercih edenler %44,4 ile 1. sırada yer almaktadır. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler %37,5 ile 2. sırayı işgal ederken, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler %34,8 ile 3. sırada yer almaktadır.

İlk 3 TUS'ta başarılı olup Genel Cerrahi Uzmanlık Eğitimi başlayanlar arasında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler %100 ile 1. sırayı alırken, 2. sırayı %90 ora-

¹Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
²İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
³Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
⁴Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
⁵Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bioistatistik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
⁶Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
⁷İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
⁸Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye
⁹Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye
¹⁰Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye

Dr. Atıl Çakmak
E-posta: cakmakatil@gmail.com

Makale Geliş Tarihi: 03.10.2009
Makale Kabul Tarihi: 10.11.2009

Tablo 1. Ankete katılan asistan sayısı.

FAKÜLTE	ASİSTAN SAYISI	%
İSTANBUL TIP	45	22,3
CERRAHPAŞA TIP	30	14,9
ANKARA TIP	27	13,4
DOKUZ EYLÜL TIP	24	11,9
EGE TIP	23	11,4
HACETTEPE TIP	16	7,9
GAZİ TIP	15	7,4
ULUDAĞ TIP	14	6,9
MARMARA TIP	8	4,0
TOPLAM	202	100,0

Tablo 2. İlk TUS'ta başarılı olanlar.

FAKÜLTE	ASİSTAN SAYISI	%
ANKARA TIP	12	44,4
HACETTEPE TIP	6	37,5
EGE TIP	8	34,8
CERRAHPAŞA TIP	10	33,3
GAZİ TIP	4	26,7
MARMARA TIP	2	25
İSTANBUL TIP	11	24,4
DOKUZ EYLÜL TIP	4	16,7
ULUDAĞ TIP	2	14,3
TOPLAM	59	29,2

Tablo 3. Mezuniyetten sonra girdikleri ilk 3 TUS'ta kazananlar.

FAKÜLTE	ASİSTAN SAYISI	%
HACETTEPE TIP	16	100,0
CERRAHPAŞA TIP	27	90,0
EGE TIP	20	87,0
İSTANBUL TIP	37	82,2
ANKARA TIP	20	74,1
GAZİ TIP	11	73,3
MARMARA TIP	5	62,5
DOKUZ EYLÜL TIP	13	54,2
ULUDAĞ TIP	6	42,9
TOPLAM	155	76,7

Tablo 4. Mezuniyetten sonra girdikleri ilk 5 TUS'ta kazananlar.

FAKÜLTE	ASİSTAN SAYISI	%
HACETTEPE TIP	16	100,0
İSTANBUL TIP	44	97,8
CERRAHPAŞA TIP	29	96,7
EGE TIP	22	95,7
GAZİ TIP	14	93,3
ANKARA TIP	25	92,6
MARMARA TIP	7	87,5
DOKUZ EYLÜL TIP	17	70,8
ULUDAĞ TIP	9	64,3
TOPLAM	183	90,6

Tablo 5. Genel cerrahi ilk sırada tercih edenler.

FAKÜLTE	ASİSTAN SAYISI	%
HACETTEPE TIP	6	37,5
ULUDAĞ TIP	5	35,7
İSTANBUL TIP	10	22,2
ANKARA TIP	6	22,2
EGE TIP	5	21,7
CERRAHPAŞA TIP	6	20,0
MARMARA TIP	1	12,5
DOKUZ EYLÜL TIP	1	4,2
GAZİ TIP	0	0,0
TOPLAM	40	19,8

Tablo 6. Genel cerrahi ilk 3 sırada tercih edenler.

FAKÜLTE	ASİSTAN SAYISI	%
ULUDAĞ TIP	9	64,3
EGE TIP	13	56,5
MARMARA TIP	4	50,0
ANKARA TIP	12	44,4
İSTANBUL TIP	18	40,0
HACETTEPE TIP	6	37,5
CERRAHPAŞA TIP	9	30,0
DOKUZ EYLÜL TIP	6	25,0
GAZİ TIP	3	20,0
TOPLAM	80	39,6

Tablo 7. Genel cerrahi ilk 5 sırada tercih edenler.

FAKÜLTE	ASİSTAN SAYISI	%
ULUDAĞ TIP	10	71,4
İSTANBUL TIP	30	66,7
EGE TIP	15	65,2
MARMARA TIP	5	62,5
ANKARA TIP	16	59,3
CERRAHPAŞA TIP	17	56,7
HACETTEPE TIP	9	56,3
DOKUZ EYLÜL TIP	13	54,2
GAZİ TIP	6	40,0
TOPLAM	121	59,9

Tablo 8. Tüm asistanların hangi TUS'ta başarılı oldukları.

1. TUS	59/202	%29,2
İlk 3 TUS	155/202	%76,7
İlk 5 TUS	183/202	%90,6

Tablo 9. Tüm asistanların genel cerrahi tercih sıralaması.

1. Sıra	40/202	%19,8
İlk 3 Sıra	80/202	%39,6
İlk 5 Sıra	121/202	%59,9

nı ile İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler, 3. sırayı ise %87 ile Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenlerin aldığı görülecektir. İlk TUS'ta 1. sırada yer alan Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler, ilk 3 TUS'ta başarılı olanlar göz önüne alındığında bu kez %74,1 ile 5. sırayı işgal etmişlerdir.

İlk 3 TUS'ta başarılı olan Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler ilk 5 sıralamasında da doğal olarak 1. sıraya yerleşmişti. İkinci sırayı %97,8 ile İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler, 3. sırayı %96,7 ile İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni, 4. sırayı %95,7 ile Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni, 5. sırayı ise %93,3 ile Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenlerin aldığı görülecektir.

Genel cerrahi ilk sırada tercih edenlerin analizi yapıldığında %37,5 ile Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D. ilk sırada yer almaktadır. 2. sırada

%35,7 ile Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler, 3. ve 4. sırada %22,2 ile İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenler ve %21,7 ile 5. sırada Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'ni tercih edenlerin yer aldığı görülecektir.

Genel cerrahi ilk 3 sırada tercih edenlerin sonuçları incelendiğinde Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D. %64,3 ile 1. sırada yer almaktadır. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D. %56,5 ile 2. sırada, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D. %50 ile 3. sırada, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D. %44,4 ile 4.

Tablo 10. TUS 2009 Nisan dönemi tavan puan sıralaması.

UZMANLIK DALI	PUAN	13	T. FARMAKOLOJİ	068.992
1 İÇ HASTALIKLARI	075.343	14	T. BİYOKİMYA	068.817
2 GÖZ	074.388	15	T. MİKROBİYOLOJİ	067.978
3 KARDİYOLOJİ	073.200	16	NÜKLEER TIP	067.419
4 PLASTİK ve REKONST.	073.086	17	FİZYOLOJİ	066.584
5 ÇOCUK PSİKİYATR.	072.875	18	ÜROLOJİ	066.570
6 KADIN HAST. ve DOĞUM	072.050	19	ORTOPEDİ ve TRAV.	066.503
7 DERMATOLOJİ	071.570	20	NÖROLOJİ	066.066
8 KBB	070.498	21	RADYASYON ONK.	064.924
9 FTR	070.497	22	KALP DAMAR	064.586
10 RADYOLOJİ	070.139	23	GENETİK	064.477
11 PSİKİYATRİ	069.496	24	GENEL CERRAHİ	064.256
12 ÇOCUK SAĞLIĞI ve HAST.	069.239	25	GÖĞÜS CERRAHİ	064.233

Tablo 11. TUS 2009 Nisan dönemi taban puan sıralaması.

UZMANLIK DALI	PUAN	13	NÜKLEER TIP	56.482
1 ÇOCUK PSİKİYATR.	66.237	14	NÖROLOJİ	55.855
2 KARDİYOLOJİ	61.692	15	ÜROLOJİ	55.576
3 FTR	61.532	16	RADYASYON ONK.	55.235
4 DERMATOLOJİ	61.006	17	ORTOPEDİ ve TRAV.	54.915
5 GÖZ	61.006	18	PLASTİK ve REKONST.	53.679
6 RADYOLOJİ	59.323	19	GENETİK	53.579
7 PSİKİYATRİ	59.323	20	T. MİKROBİYOLOJİ	52.962
8 KBB	58.304	21	GENEL CERRAHİ	50.965
9 İÇ HASTALIKLARI	57.983	22	FİZYOLOJİ	50.458
10 T. BİYOKİMYA	57.625	23	KALP DAMAR	50.095
11 KADIN HAST. ve DOĞUM	56.815	24	GÖĞÜS CERRAHİ	50.062
12 ÇOCUK SAĞLIĞI ve HAST.	56.565	25	T. FARMAKOLOJİ	50.029

Tablo 12. Genel cerrahiye tercih eden ilk 10

İNÖNÜ Ü. TIP FAK.	064.256
İSTANBUL E. VE A. HAST.	063.020
EGE Ü. TIP FAK.	062.530
İZMİR TEPECİK E. VE A. HAST.	061.538
ADANA NUMUNE E. VE A. HAST.	061.169
İZMİR BOZ. E. VE A. HAST.	060.804
İSTANBUL OKMEYDANI E. VE A. HAST..	060.621
ANKARA Ü. TIP FAK.	060.353
ANTALYA E. VE A. HAST.	060.274
İSTANBUL Ü. CERRAHPAŞA TIP FAK.	060.273

sırada ve İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D. %40 ile 5. sırada yer almaktadır. Genel cerrahiye ilk sırada tercih edenlerde birinciliği alan Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'nin bu kez %37,6 ile 6. sıraya yerleştiği görülmektedir.

İlk 5 sırada genel cerrahiye tercih edenlerin değerlendirilmesi yapıldığında aynen ilk 3 sıralamasında olduğu gibi Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'nin %71,4 ile 1. sıraya yerleştiği görülecektir. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'nin

%66,7 ile 2. sıraya, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'nin %65,2 ile 3. sıraya, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D. %62,5 ile 4. sıraya ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi A.D.'nin ise %59,3 ile 5. sıraya yerleştiği görülecektir.

Tablo 8'i incelediğimizde ilk TUS'ta toplam eğitim gören 202 asistanın ancak 59'unun (%29,2) başarılı olduğu görülecektir. Başarı oranı ilk 3 sınavda ise birden %76,7'ye yükselmektedir. Bir başka deyişle 4 asistandan 3'ü ilk 3 sınavda başarılı olabilmektedirler. İlk 5 sınava gelecek

olursak adayların %90'ının bu sınavlarda başarılı olduğu görülmektedir.

Tablo 9'ü değerlendirecek olursak Genel Cerrahi uzmanlık alanı 1. sırada 202 asistanın ancak 40'ı (%19,8) tercih etmiştir. Bu oranın çok düşük olduğunu ifade etmek gerekir. Genel Cerrahi'yi ilk 3 sırada tercih edenlerin oranı da çok yüksek değildir (%39,6). İlk 5 sırada tercih eden 121 asistanın oranı ise ancak %59,9 olmaktadır.

ÖSYM-Tıpta Uzmanlık Sınavı 2009 Nisan Dönemi tüm uzmanlık alanlarının tavan puan sıralamasını gösteren Tablo 10'da 25 uzmanlık alanı içerisinde Genel Cerrahi ne yazık ki 064.256 puanla 24. sırada yer almaktadır. Tablo 11'de de uzmanlık alanlarının taban puanları incelendiğinde Genel Cerrahi yine alt sıralardan kurtulamamaktadır. Bu sonuçların çok çarpıcı olduğunu ifade etmek gerekir (1).

Genel Cerrahi uzmanlık alanını tercih eden en yüksek puanlı ilk 10 kazananın tercihlerini incelediğimizde bu asistanların 6'sının Sağlık Bakanlığı'na bağlı Araştırma ve Uygulama Hastaneleri'nin Genel Cerrahi Klinikleri'ni, 4'ünün ise Tıp Fakülteleri Genel Cerrahi Anabilim Dallarını tercih ettikleri görülecektir (Tablo 12).

SONUÇ

Genel cerrahi ve diğer uzmanlıklarda; uzmanlık alanının tercihinde, mesleğin entelektüel cazibesi, uzmanlık dalının ilgi alanı olması, danışmanın pozitif yönlendirmesi benzer etki oranına sahiptir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan araştırmada tıp öğrencileri arasında uzmanlık dalının seçiminde en az etkili olan faktörler ise prestij ve para olarak belirtilmiştir. Genel cerrahi alanının tercih edilmemesinde ki sebep ise diğer uzmanlık dallarından farklı olarak; eğitim süresinin uzunluğudur. Bu dönemde; asistanlık süresince genel cerrahların %40'ı çalıştıkları uzmanlık alanına devam etme kararı vermişken, diğer uzmanlıkları tercih edenlerin %92'si bu dönemde çalıştıkları uzmanlık alanlarına karar vermiştir. Genel cerrahi ihtisasından ayrılmanın artması üzerine 2004 Blue Ribbon Committee genel cerrahların tercihlerinin iyileştirilmesi düşüncesiyle cerrahi eğitimini yeniden yapılandırmak için tıp eğitim süresini azaltıp, cerrahi eğitim süresini uzatmayı planlamak suretiyle gerekli tedbirleri alıp genel cerrahiye tercihi artırmışlardır (2).

Ancak Ülkemizde durum Amerika Birleşik Devletleri'nden farklı olarak özellikle son yıllarda Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde performans uygulaması ve buna bağlı olarak getirilen ücret ödemeleri Tıp Fakültelerinden Sağlık Bakanlığı Kliniklerine kayışta en önemli faktör olarak yorumlanabilir.

Sonuç olarak, araştırmamızın başında da ifade edildiği gibi Genel Cerrahi'ye tercihin azaldığı bu sonuçlarda da çarpıcı bir şekilde ortaya koyulmaktadır. Genel Cerrahi'yi 1. sırada tercih eden asistanların oranının sadece %19,8 olması çok dikate değer bir sonuç olarak kabul edilmelidir. Aynı şekilde Tablo 10'daki so-

nuçlarda Genel Cerrahi puanlarının çok düşük olması bizi uyarmalıdır. Bir diğer önemli tespit de yukarıda sözü edildiği gibi Üniversite Hastaneleri Klinikleri'nde Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Kliniklerine kayışın boyutlarının büyük olduğudur.

SUMMARY

A different look at the residency of general surgery

Aim: We planned a trial to establish the realities on the suggestion which included the idea that there is loss of interest to General Surgery residency or it is not among the top choices.

Material and Method: We performed a questionnaire on 202 residents who studied general surgery residency in 9 state universities in Ankara, Istanbul, Izmir and Bursa. The residents were asked about which medical school they have graduated from, how many times they joined residency examination, in which examination they succeeded to start residency and the order of their choice of general surgery residency was in their list.

Results: Among those 202 residents, only 40 of them preferred general surgery residency as the first choice in their list (19.8 %).

Most of residents who were successful in the first examination period preferred Ankara University General Surgery Department (44.4%). The residents who preferred general surgery residency as the first choice were found mostly in Hacettepe University General Surgery Department (37.5 %). Most residents who preferred general surgery residency in their first 3 choice in their list were found in Uludag University General Surgery Department (64.3 %). Examination for medical doctor residency April 2009 results have shown that general surgery residency was chosen in the 24th level among 25 branches.

Conclusion: As a result general surgery residency was found to be placed at the end of the choices in residency examination among other branches in our trial.

Key Words: General surgery, residency, choice

KATKIDA BULUNANLAR

Çalışmanın düşünülmesi ve planlanması:
Semih Baskan

Verilerin elde edilmesi:

Atıl Çakmak, Ertuğrul Göksoy, Osman Abbasođlu, Ayşe Esra Çelebi, Bahadır Güllüođlu, Osman Yüksel, Emre Balık, L. Semiha Şen, Özgür Fırat, Aras Emre Canda, Hikmet Aktaş

Verilerin analizi ve yorumlanması:

Semih Baskan

Yazının kaleme alınması:

Semih Baskan

İstatistiksel deđerlendirme:

Atilla Halil Elhan

KAYNAKLAR

1. TUS 2009 Nisan Dönemi Tavan Puan Sıralaması. ÖSYM
2. Goldin SB. The Dying Field of General Surgery: When Do We Intervene? Why Residents Choose to Specialize in Fields Outside Surgery. J Surg Res 2009; 22.